

ONOMASTIC RELATIONSHIPS BETWEEN NAME, SURNAME AND NICKNAME IN MASS-MEDIA

Marius ȚUCA, PhD

University

Abstract: Establishing a connection between literature, languages and communication sciences proves itself very productive, even when we take into account this only common element of theirs, which is the character. Comparisons and resemblances between public figures and memorable literary characters are generally being discussed in various social contexts. These comparisons are rooted in the attempt to attribute the public figure a certain typology (whether it has become a media hero or not). Other public figures are so much publicised and therefore become so influential that they end up embodying a character, and any comparison with the literary world would be superfluous. In this respect, the first trait that entitles this new quality of being a character is undoubtedly this convergent triad - name, surname and nickname.

Keywords: onomastics, name, media, hero, character

Cele trei instanțe ale identității, respectiv alterității funcționează doar în relație unele cu celelalte. Nu numai că unele porecle și supranume pornesc sau conțin nume ale persoanei, ci se raportează permanent unele la celelalte. Pornind de la faptul că unele porecle și mai toate supranumele funcționează apozitional pe lângă nume, se crează o mulțime de relații onomastice între cele trei elemente. Vom discuta fiecare dintre cele trei posibilități de relaționare.

Nume – porecle. Relația dintre nume și poreclă este foarte strânsă, mai ales prin faptul că cele mai multe poreclele pe care le deține o persoană pornesc de la nume. **Băse, Băselu, Băsecu, Băzeus**, porecle atribuite politicianului Traian Băsescu sunt determinate de radicalul sau măcar de o parte a radicalului numelui. În schimb, atunci când porecla nu pornește de la nume, de cele mai multe ori are rol de apozitie, de completare ironică în cadrul unui anumit context: **Chiorul Băsescu, Băsescu Marinarul**. Ele pot apărea și singure, identificarea fiind rerealizată de uzul prelungit și în special de context.

Însă cea mai importantă relație creată între nume și poreclă se referă la crearea poreclelor pornind de la nume. Este vorba despre „tehnica” agresiunii numelui. Studiind variantele de porecle provenite prin agresiune, descoperim o serie de procedee standard de creare a acestora: sufixarea și agresiunea sau substituirea radicalului, trunchierea, anagramarea și contaminarea.

Sufixarea și agresiunea sau substituirea radicalului. Este una dintre cele mai răspândite metode de creare a poreclelor și, în același timp foarte eficientă întrucât rezultatul este preluat pe scară largă. Păstrarea radicalului sau doar a unei părți din radicalul numelui sau a prenumelui, ori păstrarea terminației și înlocuirea sau stâlcirea radicalului nasc porecle foarte apropiate de numele inițial, ceea ce face ca identificarea personajului să

fie facilă. Astfel, **Moliceanu**, **Răzgândeanu**, **Băselu**, **Geonelu**, **Adelu**, **Ilici** sunt doar câteva exemple de porecle ale căror purtători pot fi ușor determinați.

Fostul prim-ministru Călin Popescu **Tăriceanu** devine Călin Popescu **Moliceanu** prin înlocuirea unei părți a radicalului. „Tări”, care duce cu gândul la duritate, putere, este înlocuit cu „Moli”, care poartă semnul slăbiciunii. Porecla este relevantă într-un anume context politic, când personajul dovedește „moliciune” în lupta politică. „Liberalii l-au luat pe **Moliceanu** la rost: Crin Antonescu i-a reproșat ieri lui Călin Popescu Tăriceanu, de față cu parlamentarii PNL, că reacționează prea slab în fața atacurilor Băsescu-PD”¹. Un alt context politic îi conferă aceluiași personaj o altă poreclă, creată prin exact același mijloc. Călin Popescu **Tăriceanu** devine Călin Popescu **Răzgândeanu** din cauză că nu și-a mai ținut promisiunea de a demisiona din fruntea Guvernului. „**Răzgândeanu**, cum i-a spus presa la vremea renunțării la o demisie anunțată cu tam-tam...”².

O altă variantă extrem de răspândită în crearea de noi porecle este sufixarea radicalului numelui sau al prenumelui. Traian Băsescu devine **Băselu**, Mircea Geoană, devine **Geonelu**, Adrian Năstase devine **Adelu**, iar Ion Iliescu devine **Ilici**. În cazul primelor trei exemple se poate observa un tipar prin care se creează porecla. Radicalului i se adaugă sufixul diminutival „el”, plus particula trunchiată de articulare „u(l)”. Rezultatul este un anume tip de alint, care funcționează în aceste cazuri mai degrabă ca o marcă a ironiei, prin aducerea demnitarului de rang înalt într-un registru comun. Aceste porecle se regăsesc în special în comentariile cititorilor la articolele politice de pe edițiile electronice ale ziarelor, precum și în ziare sau texte cu specific satiric și parodic. „**Băselu**, Băse, Băsecu, **Geonelu**, Prostănacul, **Adelu**, Bombonel vorbesc despre imaginarul românesc în materie de porecle date politicianilor”³. Tiparul poate fi ușor aplicat oricărui nume de personaj politic și nu numai, cu condiția ca radicalul numelui să facă o trimitere evidentă către persoana pe care o denuțește. Datorită acestui aspect, în general numele este cel care suferă acest tip de agresiune, mult mai rare fiind situațiile în care porecla pornește de la prenume. Așa cum este cazul poreclei **Adelu**, în care folosirea constantă, îndelungă și pe scară largă a determinat impunerea în conștiința colectivă.

Un exemplu particular de agresiune prin sufixare a numelui este cel al fostului președinte Ion Iliescu, rămas în conștiința publică și sub forma poreclei **Ilici**. În acest caz este vorba despre eliminarea sufixului antroponimic românesc „escu” și înlocuirea acestuia cu sufixul antroponimic slav „ici”. Trimiterea este evidentă către originile comuniste ale personajului, către formația sa academică moscovită. În acest caz nu mai este vorba doar de o simplă aducere în familiar a purtătorului poreclei, ci de o identificare cu o anumită doctrină politică. „Deși Bucureștii au atins aceste ținte majore de politică externă, românii au trecut printr-un adevărat travaliu care a început fix cu 20 de ani în urmă, pe când lovitura de stat condusă **Ilici Iliescu** și Petre Roman se legitima prin preluarea puterii României în așa-zisa „democrație” post-comunistă. Deși urmașii

¹ Alina Mihai, *Liberalii l-au luat pe Moliceanu la rost*, „Cotidianul”, 26 iunie 2006, pag. 3

² ZF, *Ziua cea mai lungă pentru Tăriceanu*, „Ziarul Financiar”, 20 martie 2009, pag. 1

³ Andreea Tudorică, *Porecla la români – de la Ceașcă la Poponeț*, „Jurnalul Național”, 11 martie 2009, pag. 7

lui Lenin sau Troțki nu credincioși, dimpotrivă, urcarea pe tron a lui Iliescu și a camarilei sale roșii s-a petrecut pe 20 mai 1990⁴. De remarcat este faptul că întotdeauna contextul este cel care determină folosirea unei anumite porecle, în detrimentul alteia. Astfel, **Ilici** apare în texte în care autorii vorbesc sau trimit la formația politică a fostului președinte. În contexte diferite, atunci când autorii caută mai degrabă zeflemeaua decât o situație politică a personajului, se folosesc alte porecle, precum **Bunicuța** sau **Cucuveaua**. „**Bunicuța** Iliescu i-a suflat copiii lui Geoană...”⁵ sau „**Cucuveaua** își caută cuib...”⁶ sunt doar două exemple de folosire a altor porecle la adresa lui Ion Iliescu, în care contextul nu impune o apropiere de doctrina sovietică. În primul caz este vorba despre obișnuita relație dintre bunică și copii, care impune folosirea apelativului **Bunicuța** în contextul unei relatări despre apropiata sărbătoare a Zilei Copilului, textul fiind publicat pe 28 mai, iar în al doilea contextul oferă autorului textului posibilitatea de a face trimitere către lumea păsărilor, a căror principală preocupare este de a-și găsi un cuib.

Trunchierea. Dacă trunchierea prenumelor există de ceva vreme, ca tendință împrumutată din alte culturi (în unele cazuri au fost împrumutate chiar trunchierile propriu-zise și nu procedul), mai nouă este tendința de trunchiere a numelor. Rodica Zafiu stabilește că este vorba despre un procedeu care are drept scop familiaritatea⁷. La fel ca și în cazul sufixării cu diminutivul „el”, acesta tip de poreclă transformă personajul care o poartă într-o persoană simplă, apropiată atât de creatorul textului, cât mai ales de cititorul acestuia. Exemplele sunt nenumărate. Dacă Rodica Zafiu spune în lucrarea din 2001 că acest tip de fabricare a poreclei este specific mai ales mediului politic, în prezent se observă o adevărată tendință în lumea mondenă, a show-biz-ului. Tiparul stabilit cu **Stolo** (Theodor Stolojan), **Băse** (Traian Băsescu), **Văcă** (Nicolae Văcăroiu) sau **Hrebe** (Viorel Hrebenciuc) devine ușor aplicabil unor vedete recente, precum **Moni** (Monica Columbeanu), **Bote** (Cătălin Botezatu), **Iri** (Irinel Columbeanu). „Click! vă dezvăluie adevărata față a lui **Moni**, surprinsă în timpul pregătirilor unei parade de modă”⁸, „În vara aceasta, **Bote** își va căuta sufletul-pereche la Antena 1...”⁹, „Dacă **Iri** va cere instanței, Moni ar putea pierde numele care a consacrat-o”¹⁰ sunt exemple care relevă o adevărată modă în jurnalismul monden. Principiul este același enunțat mai sus, respectiv crearea familiarității, a unui anumit tip de relație între receptorul textului, în fapt oameni simpli, și personajul public, beneficiar al unei notorietăți mediatice. Nu toate

⁴ Nicolae Bucur, *Ilici Iliescu și orbirea României după două decenii*, „Curentul”, 20 mai 2010, pag. 1

⁵ Lucian Gheorghiu, *Bunicuța Iliescu i-a suflat copiii lui Geoană*, „Cotidianul”, 28 mai 2006, pag. 5

⁶ Simona Bădulescu, *Iliescu pregătește lovitura de grație în PSD*, www.hotnews.ro, 4 mai 2005

⁷ „Explicația principală e de natură sociolingvistică: trunchierea presupune familiaritate dezinvoltă, un tip de relație interpersonală care nu corespunde cazurilor oficiale, solemne, de folosire a numelui de familie ca marcă a distanței sociale. E foarte probabil ca acest tip de trunchiere (care reduce, de exemplu, pe Ștefănescu la Ștef) să fi acționat la început în mediul școlar, în care numele de familie e folosit destul de mult, iar situațiile oficiale (strigarea catalogului) și cele informale (relații de colegialitate, amicitie, solidaritate de vârstă) se amestecă și se influențează”, Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în Româna actuală*, Editura Universității din București, București, 2001, pag. 247

⁸ Cristina Herea, *Moni vrea experiențe sexuale*, „Click!”, 11 octombrie 2009, pag. 7

⁹ *Bote o face geloasa pe Bianca: "Voi face o emisiune plină de femei, mașini scumpe și elicoptere! Tot ce ți-ai dori tu"*, „Cancan”, 3 iunie 2010, pag. 5

¹⁰ *Irinel Columbeanu a depus actele de divorț*, „Ring”, 24 februarie 2010

numele se pretează însă la trunchiere. Este nevoie de o anumită repetitivitate, de o simetrie și de finalizare în vocală. De aceea numele care își găsesc un astfel de corespondent sunt ceva mai lungi, minim trei silabe. Prototipul trunchierii pare a fi forma bisilabică, finalul în vocală și, eventual, repetiția vocalei: **Hrebe, Stolo, Văcă, Iri**. Ultima caracteristică nu este neapărat necesară: **Băse, Bote, Moni**. Atât aceste exemple, cât și cele formate prin diminutivare reprezintă manifestări hipocoristice.

Anagramarea. Acest procedeu de formare de porecle este ceva mai rar întâlnit, ceea ce înseamnă că nu reprezintă neapărat un tipar. În schimb, spectaculozitatea procedurii ne obligă să îl luăm în considerare măcar pentru crearea unei imagini asupra imaginarului colectiv. Cel mai interesant exemplu este cel al omului politic Corneliu Vadim Tudor, care, pe lângă o multitudine de porecle, are și una rezultată din anagramare. Este vorba despre anagramarea numelui diminutivat Tudor – Tudorel. Rezultatul, **Rudotel**, devine poreclă de largă circulație mai ales prin faptul că noul cuvânt definește personajul creat de presă. „Rudotel” este un medicament produs de Oranienburger Pharmawerk GmbH, conține substanța activă „medazepam” și poate fi prescris doar de medicul psihiatru. „Rudotel se folosește pentru susținerea tratamentului în stări de agitație, agresiune și anxietate, în reacții fizice declanșate de tensiuni psihice (tulburări psihosomatice și psihovegetative, cum ar fi anumite forme de insomnie, cefalee, dureri stomacale, tulburări cardiace etc.) și în tratamentul asociat al unor boli nevrotice (stări psihotice de anxietate și agitație)”¹¹. Descrierea medicamentului se potrivește perfect imaginii create de presă omului politic Corneliu Vadim Tudor. Bănuț de diverse boli psihice, personajul mediatic exemplificat aici primește, la fel ca în cazul unor nume de personaje literare, o poreclă semnificativă. „Vadim e, la rândul său, **Tribunul, Șeful** (cum i se spune la partid), dar și, cu siguranță în afara partidului, **Rudotel**”¹². Vadim **Rudotel** este descris ca o persoană cu manifestări agresive, mereu agitat și cu un discurs demagogic, plin de izbucniri sonore, cu repetate ridicări ale tonului vocii și modificări temperamentale bruște. „Are o personalitate în care cele două trăsături, histrionismul (vrea să fie tot timpul în centrul atenției) și narcisismul (se place pe el) se amestecă perfect. Consecvența lui este inconsecvența. Este un cameleon, se colorează în funcție de mediul în care se află. Cameleonismul este atât o calitate, cât și un dezavantaj”, a mai spus Florin Tudose care accentuează că liderul PRM are o "mare putere de a transforma miturile în realitate și apoi de a le transmite celorlalți ca fiind realitate. Atinge culmi ale agresivității verbale, dar și ale ridicolului oricărui masturbant, care-și laudă virilitatea”¹³.

Contaminarea. Avem de a face cu un procedeu extrem de interesant și de spectaculos. Și asta pentru că, dacă în exemplele de până acum, atribuirea de porecle este determinată aproape exclusiv de fonetica numelui și mai puțin de caracteristici ale personajului, în cazul contaminărilor poreclele fac carieră numai dacă există o relație directă între cuvântul nou creat și personalitatea celui căruia i se atribuie. Cu alte

¹¹ Prospectul medicamentului „Rudotel”, Oranienburger Pharmawerk GmbH

¹² „Maimuța curentată” din PNG versus „Nebunul” din PRM, www.9amnews.ro, 6 martie 2006

¹³ *Tribunul electric Corneliu Vadim Tudor este un cameleon care se colorează în funcție de mediul în care se află, spun psihologii*, www.realitatea.net, 3 noiembrie 2009

cuvinte, modalitățile anterioare de creare de porecle prin agresiunea numelui sunt arbitrare, în timp ce procedeul contaminării presupune o motivație. Porecle precum **Votcăroiu**, **Băsecu**, **Băzeus**, **Berbecali**, **Senzaționescu** sau **Horonica** pornesc de la numele sau prenumele persoanei publice, dar cuvântul nou creat poartă și o caracteristică motivată de acțiunile, declarațiile, comportamentul personajului vizat.

Celebră din acest punct de vedere este porecla atribuită de „Academia Cațavencu” politicianului Nicolae Văcăroiu, **Votcăroiu**, pentru presupuse tendințe bahice ale personajului în cauză, realizată prin schimbarea radicalului cu substantivul comun „votcă”. „(...) Aproape la fel de răspândită este și porecla lui Nicolae Văcăroiu, căruia cunoscătorii îi spuneau **Votcăroiu**”¹⁴. Foarte interesant este că portretul pe care jurnaliștii de la „Academia Cațavencu” l-au făcut, de-a lungul timpului, personajului mediatic Nicolae Văcăroiu nu se bazează pe elemente reale, politicianul nefiind un bețiv. Jurnaliștii însși au recunoscut acest lucru, motivând însă că porecla vine de la caracteristicile fizice. „Nicolae Văcăroiu a declarat că nu a pus în viața lui gura pe alcool. Asta e și mai grav. Să arăți așa fără să fii alcoolic...”¹⁵. Contaminarea se poate produce și între numele a două personaje, atunci când producătorul textului încearcă să creeze o conexiune relevantă. **Bocăroiu** este titlul unui text publicat de Doru Bușcu în „Academia Cațavencu”¹⁶, legătura fiind evidentă între personajele politice Nicolae Văcăroiu și Emil Boc.

Alte două exemple de porecle născute prin contaminare sunt atribuite politicianului Traian Băsescu. Datorită unei presupuse colaborări cu Securitatea, personajul capătă porecla **Băsecu**. Procedeul de contaminare e simplu, din numele Băsescu fiind eliminat al doilea „s”, pentru ca cea de-a doua parte a cuvântului nou format să trimită la varianta trunchiată a denumirii Securității, **secu**. „Băsecu a fost sincer când a declarat ca e comunist”¹⁷. A doua poreclă a lui Traian Băsescu obținută prin contaminare pornește de la o poreclă independentă de nume, **Zeus**, în fața căreia se adaugă apelativul „Bă!”. **BăZeus** este, așadar o contaminare între nume și o altă poreclă. „A fost odată ca niciodată, un regat îndepărtat unde trăiau doi prinți: unul era „războinic al luminii”, supranumit Becalus, iar celălalt era proiecția lui Zeus pe Pământ, supranumit **Băzeus**. Becalus era prinț de Ghencea, iar **Băzeus** era prinț de Cotroceni”¹⁸. În acest caz, porecla nou formată reprezintă o ironie la adresa poreclei de la care pornește. Tocmai contradicția între cei doi termeni, **Bă** și **Zeus**, denotând o adresare mai mult decât familiară la adresa unei ființe cu caracter divin, contribuie la succesul și larga circulație a termenului.

Și George Becali, patronul echipei de fotbal Steaua București capătă o poreclă care îi definește originile. Din numele Becali și din substantivul comun „berbec” rezultă o combinație care are darul de a stârni amuzamentul: **Berbecali**. Porecla face trimitere, în mod evident, la trecutul de oier al persoanei în cauză, asumat de altfel public. Berbecali -

¹⁴ Aia, *Motamul Încălțat, Puiul Santinelă și Drujba lui Dumnezeu fac politică la vârful în România*, www.9amnews.ro, 29 decembrie 2005

¹⁵ *Părerea mea: Nea Nicu nu bea*, „Academia Cațavencu”, 7-14 februarie 2001, pag. 14

¹⁶ Doru Bușcu, *Bocăroiu*, (contraeditorial) „Academia Cațavencu”, 2-8 iunie 2010, pag. 24

¹⁷ *Băsescu a condamnat comunismul*, www.radioguerilla.ro, 15 ianuarie 2007

¹⁸ Roxana Zavate, *Au ascultat povești cu „Băzeus” și „Becalus”*, Libertatea, 20 mai 2008, pag. 2

termen peiorativ despre Gigi Becali, finanțatorul Stelei. Exemple: Ia uite domne' l-au suspendat aștia pe Berbecali!"¹⁹. Majoritatea exemplurilor de acest gen se regăsesc în special pe bloguri și la secțiunile de comentarii ale articolelor despre Gigi Becali, fiind folosite ca semn de dispreț față de personajul în cauză. De regulă, porecla este însoțită de manifestări lingvistice vulgare, chiar violente.

Relația nume – poreclă nu funcționează numai într-o singură direcție. Nu doar numele determină porecle, ci și invers. De-a lungul timpului, multe dintre porecele atribuite unor indivizi au devenit nume, iar acest lucru se întâmplă și astăzi în cazul personajelor mediatiche. Un exemplu elocvent este omul politic Cristian Popescu, în prezent primar al Sectorului 4 din București. Poreclit **Piedone**, datorită asemănării fizice cu personajul de film italian întruchipat de Carlo Pedersoli (mai cunoscut sub numele Bud Spencer), dar și pentru că îndeplinea la momentul apariției poreclei funcția de inspector sanitar, Cristian Popescu a decis să își treacă în actele de identitate porecla. „Cristian Popescu zis **Piedone** a așteptat mai mult de un an pentru ca porecla să fie trecută în buletin. Celebrul inspector a înfruntat toate greutățile birocratice ale complicatei proceduri de schimbare a numelui. El și-a modificat toate documentele, certificatul de căsătorie și actele copiilor pentru satisfacția de a-și vedea porecla în cartea de identitate”²⁰. Cazul său, singular deocamdată în rândul personajelor găzduite în mod constant de media, pare să fi creat o modă, mai multe persoane publice declarând că intenționează să își asume porecla. „Urmând exemplul celebrului Cristian Popescu alias Piedone, care și-a trecut porecla în buletin, Simona, fosta vedetă a rubricii „Vremea” din „Libertatea”, vrea să-și schimbe actul de identitate. „Mă gândesc să-mi trec în buletin numele de **Sensual**”, care m-a făcut celebră”, a declarat Simona”²¹.

Nume – supranume. Relația dintre cele două instanțe este dată în special de faptul că majoritatea supranumelor conțin încă o parte din numele inițial. De asemenea, la fel ca și porecla, însă mult mai des decât în cazul acesteia, supranumele apare alăturat numelui, ca o explicație în plus, pentru identificarea corectă a personajului. (vezi subcapitolul „Supranume”). Așadar, numele face parte integrantă din formarea unor supranume, trăiesc împreună cu acestea, însă se și desprind, rezultând porecle sau supranume trunchiate. **Mitică Dragomir, Oracolul din Bălcești**, supranume care funcționează apozitional pe lângă nume naște prin combinații alte supranume, precum **Oracolul Mitică** sau simple porecle, precum **Oracolul**.

În crearea supranumelui care conține o referire la persoană se folosește mai des prenumele decât numele: **Sorinel Puștiul, Vali Vijelie, Roxana Prințesa Ardealului, Bianca lui Bote, Miki de la Capital, Viorica din Clejani** etc. Explicația ține de acea familiaritate pe care atât personajul în sine, cât și autorii textelor jurnalistice o caută în relația cu publicul, cu cititorul, despre care am vorbit și când am luat în discuție crearea poreclelor prin intermediul diminutivării numelor.

Supranume – porecle. Este combinația cea mai puțin ofertantă, puține fiind situațiile când cele două instanțe se întâlnesc în interiorul aceleiași propoziții. Pentru

¹⁹ *Dicționar de terminologie urbană*, www.123urban.ro

²⁰ Dana Purgaru, „*Piedone*” si-a trecut porecla în buletin, *Libertatea*, 15 martie 2007, pag. 2

²¹ Izabela Ioniță, *Simona-Sensual vrea să-și treacă porecla în buletin*, *Libertatea*, 2 iunie 2007, pag. 7

diversitate și din rațiuni stilistice (evitarea repetițiilor supărătoare), autorii textelor aleg să varieze supranumele și porecele chiar și în interiorul aceluiași text. Altfel, așa cum analizăm și în subcapitolul „Supranume”, o altă relație între cele două mărci ale alterității este formarea de porecle prin trunchierea unor supranume și, mai rar, formarea de supranume pornind de la porecle.

În literatură numele este, de multe ori, motivat, prin intermediul acestuia multe dintre personaje primesc deja o primă caracterizare. În viața de zi cu zi, numele este atribuit arbitrar, astfel că un personaj mediatic pornește de la o structură care îi reflectă doar identitatea. Ulterior, majoritatea personajelor mediactice primesc porecle și supranume. Abia acestea sunt motivate și îndeplinesc rolul pe care îl au numele personajelor în literatură.

Bibliografie:

- Carey, James, *Communication as Culture*, Unwin Hyman Press, Boston, 1988
 Caughey, John, *Imaginary Social Worlds: A Cultural Approach*, University of Nebraska Press, Lincoln, NE, 1984
 Cesereanu, Ruxandra, *Imaginarul violent al românilor*, Editura Humanitas, București, 2003
 Coman, Mihai, *Introducere în sistemul mass-media*, Editura Polirom, Iași, 1999
 Graur, Alexandru, *Nume de persoane*, Editura Științifică, București, 1965
 Himmelstein, Hal, *Television Myth and the American Mind*, Greenwood Publishing Group, New York, 1994
 Jeffres, LW, *Mass Media - Process and Effects*, Waveland Press Inc., Illinois, 1986
 Lohisse, Jean, *Comunicarea*, Editura Polirom, Iași, 2002
 Mieke, Bernard, *Societatea cucerită de comunicare*, Editura Polirom, Iași, 2000
 Paillart, Isabelle (ed), *Spațiul public și comunicarea*, Editura Polirom, Iași, 2002
 Pătruț, Ioan, *Onomastica Onomastica românească*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980
 Pop, Doru (antologie de), *Mass media și democrația*, Editura Polirom, Iași, 2001
 Severin, W, Tankard, W, *Perspective asupra teoriilor comunicării*, Editura Polirom, Iași, 2004
 Sorlin, Pierre, *Mass Media*, Editura Institutul European, Iași, 2002
 Vascenco, Victor, *Studii de antroponomie*, Editura Academiei, București, 1995
 Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, București, 2001
 Zafiu, Rodica, *Limba și politică*, Editura Universității din București, București, 2007